

Розуміння ролі ударних процесів в еволюції Землі, інших планет і їхніх супутників науковці досягли завдяки дослідженням, проведеним після 70-х років ХХ століття. Сьогодні вивчення фундаментальних процесів кратероутворення є одним з провідних напрямів дослідження як Землі, так і всієї Сонячної системи.

Тези конференції опубліковані у «First International Conference on Impact Cratering in Solar System». — European Space Agency, Noordwijk, Netherlands (2006, 256 с.).

Є. ГУРОВ,
доктор геолого-мінералогічних наук,
старший науковий співробітник
Інституту геологічних наук НАН України (Київ)

СИНАНТРОПІЗАЦІЯ РОСЛИННОГО ПОКРИВУ УКРАЇНИ

Перша Всеукраїнська наукова конференція

(27–28 квітня 2006 р., м. Переяслав-Хмельницький)

Незворотні зміни природного середовища внаслідок антропогенної трансформації рослинного покриву наприкінці ХХ ст. посилили синантропізацію флори та рослинності на всій планеті, призвели до збіднення біологічного різноманіття і деструкції екосистем на глобальному рівні. Одним із найзагрозливіших проявів цього процесу стало масове переселення неаборигенних (адвентивних, заносних) організмів. Їхня експансія завдає величезних збитків навколишньому середовищу, економіці країн та здоров'ю людей.

Науковою спільнотою, громадськими інституціями та владними структурами багатьох країн світу проблему неаборигенних організмів, зокрема видів адвентивних рослин, визнано однією з найбільш зловбодених. Екологічна ціна інвазій неаборигенних організмів — невиправна шкода, якої зазнають види та екосистеми, а економічна обчислюється гігантськими сумами, наприклад, у США вона становить 138 млрд доларів щорічно. Необхідність контролю цього процесу активізувала вивчення видів адвентивних рослин. З 90-х років ХХ ст. цій тематиці присвячено численні публікації, міжнародні та регіональні конференції. Розроблено Гло-

бальну стратегію з проблеми інвазійних неаборигенних видів (Global Strategy on Invasive Alien Species). Країни, у тому числі й Україна, які підписали Конвенцію про біологічне різноманіття (Ріо-де-Жанейро, Бразилія, 1992) та Рішення конференції ООН з питань неаборигенних видів (Трондхейм, Норвегія, 1996), зобов'язалися проводити всебічні дослідження видів адвентивних рослин, тварин і мікроорганізмів, розробляти регіональні стратегії щодо контролю їх занесення та поширення.

Україна, яка з-поміж країн Європи вирізняється високим рівнем антропогенної трансформації та адвентизації рослинного покриву, має вагомий доробок у галузі вивчення синантропної та адвентивної флори і рослинності, фітоінвазій неаборигенних рослин, урбанofлористики, інших пов'язаних з цими питаннями напрямів. Це, зокрема, дослідження науковців Р. Бурди, В. Протопопової, Ю. Шеляга-Сосонка (Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України); В. Соломахи (Київський національний університет ім. Тараса Шевченка); О. Костильова (Київський національний медичний університет ім. О.О. Богомольця). Наукові співробітники академічно-

го Інституту ботаніки В. Протопопова, С. Мосякін, М. Шевера та ін. запропонували робочий варіант національної стратегії контролю неаборигенних організмів (2002). Однак в Україні важливість цієї проблеми й досі не усвідомлена повною мірою, передусім державними інституціями.

Тим часом кількість науковців, які її вивчають, постійно зростає, розширюється і коло досліджуваних питань. Тому нагальною стала потреба в обговоренні й узагальненні нагромаджених упродовж тривалого часу матеріалів. Саме для цього була скликана Перша Всеукраїнська наукова конференція «Синантропізація рослинного покриву України», яка відбулася в м. Переяславі-Хмельницькому. Організували форум співробітники Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету ім. Г. Сковороди та Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України.

Велика кількість учасників конференції (140) з різних регіонів країни та установ, різноманітність напрямів вивчення проблеми, тенденція розширення означених досліджень і залучення до них молодих науковців засвідчили актуальність тематики синантропізації рослинного покриву України.

З вітальними словами до учасників зібрання звернулися проректор Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету кандидат педагогічних наук В.Ф. Хомич, директор Інституту ботаніки член-кореспондент НАН України Я.П. Дідух, декан природничо-географічного факультету згаданого університету кандидат біологічних наук В.В. Куйбіда та міський голова м. Переяслава-Хмельницького І.П. Якименко.

На пленарному засіданні конференції були виголошені узагальнюючі наукові доповіді з різних аспектів проблеми та накреслені напрями подальших пошуків. Учасники форуму з великим зацікавленням заслухали доповіді докторів біологічних наук В.В. Протопової («Дослідження синантропної флори України: підсумки та перспективи»); Р.І. Бур-

ди («Фітоінвазії в агросистемах»); С.Л. Мосякіна («Інвазійні неаборигенні види як глобальна загроза: проблеми й завдання національної стратегії та інтеграції України у світові програми»); Т.Л. Андрієнко-Малюк («Про необхідність створення Національного природного парку «Переяславський»); кандидатів біологічних наук О.О. Кагала («Сучасний рослинний покрив: вмираючі залишки природного чи бурхливий розвиток антропогенного»); М.В. Шевери «Урбанofлористика в Україні: сучасний стан та перспективи дослідження»); В.М. Джурана та М.М. Федорончука («Фітобіологічне забруднення рослинних природних комплексів Середнього Придніпров'я»).

Наукові доповіді, присвячені різним аспектам проблеми синантропізації рослинного покриву України, були згруповані за такими напрямами: синантропізація флори і рослинності природних ценофлор; синантропізація флори та рослинності об'єктів природно-заповідного фонду; інвазії в агроценозах; урбанofлористика. Це свідчить про багатоплановість означеної тематики. Представлені доповіді опубліковано у збірнику «Синантропізація рослинного покриву України».

Конференція підтвердила актуальність проблеми, підсумувала наукові напрацювання у її вивченні, накреслила основні напрями майбутніх досліджень. Було ухвалено резолюцію конференції, оприлюднену в «Українському ботанічному журналі».

В. ДЖУРАН,
кандидат біологічних наук,
Н. КРЕЦУЛ,
кандидат історичних наук
(Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет ім. Г. Сковороди),
В. ПРОТОПОПОВА,
доктор біологічних наук,
М. ШЕВЕРА,
Л. ГУБАРЬ,
М. ФЕДОРОНЧУК,
кандидати біологічних наук
(Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного
НАН України, м. Київ)